

ΠΡΟΣ: Τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας
ΚΟΙΝ.: 1. Υφυπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας
2. Γενική Γραμματέα Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών

Αθήνα, 09.09.2026

ΘΕΜΑ: Οι Ενεργειακές Κοινότητες πρέπει να αποτελέσουν βασικό πυλώνα του νέου σχεδιασμού για τη μείωση του ενεργειακού κόστους

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρακολουθούμε τις εξαγγελίες της Κυβέρνησης και του Υπουργείου για έναν νέο οδικό χάρτη μείωσης κατά 30% του ενεργειακού κόστους έως το 2029¹, με έμφαση στις ΑΠΕ, την αυτοκατανάλωση, την αποθήκευση, τις αντλίες θερμότητας και την ενίσχυση των ηλεκτρικών δικτύων.

Η κατεύθυνση αυτή είναι αναγκαία και θετική. Ωστόσο, στη χθεσινή συνέντευξη Τύπου του ΥΠΕΝ, στις 8 Σεπτεμβρίου, όπου παρουσιάστηκαν οι βασικές κατευθύνσεις της νέας ενεργειακής πολιτικής και έγινε εκτενής αναφορά στην ενεργειακή μετάβαση, στην ενεργειακή δημοκρατία και στην ανάγκη για προσιτή ενέργεια, υπήρξε μία αξιοσημείωτη απουσία: **δεν έγινε καμία αναφορά στον θεσμό των Ενεργειακών Κοινοτήτων.**

Αυτό προκαλεί ιδιαίτερο προβληματισμό, καθώς οι Ενεργειακές Κοινότητες μπορούν να αποτελέσουν ακριβώς τον μηχανισμό που συνδέει τους στόχους αυτούς με τη συμμετοχή των πολιτών στην πράξη. Η ενεργειακή δημοκρατία δεν μπορεί να περιορίζεται στη δυνατότητα εκείνων που διαθέτουν κατάλληλη στέγη, ιδιόκτητο χώρο και το απαιτούμενο κεφάλαιο να εγκαταστήσει το δικό τους φωτοβολταϊκό και τη δική τους μπαταρία.

Τι γίνεται με τον ενοικιαστή/ενοικιάστρια; Τον κάτοικο μιας πολυκατοικίας στην οποία δεν υπάρχει χώρος για εγκατάσταση Φ/Β; Την οικογένεια που δεν έχει τη δυνατότητα να χρηματοδοτήσει μια ατομική επένδυση; Την “μικρή” αγρότισσα και τον “μικρό” επαγγελματία; Και, κυρίως, τα νοικοκυριά που αντιμετωπίζουν ενεργειακή φτώχεια;

Για όλους αυτούς τους πολίτες υπάρχει και ένας άλλος δρόμος: η συλλογική δράση μέσω των Ενεργειακών Κοινοτήτων.

1. Από την ατομική στη συλλογική αυτοπαραγωγή μέσω ενεργειακών κοινοτήτων

Ορθώς η Πολιτεία επιδιώκει να δώσει σε ένα νοικοκυριό ή μία επιχείρηση τη δυνατότητα να παράγει, να αποθηκεύει και να καταναλώνει τη δική του ενέργεια. Γιατί όμως να μην μπορεί να κάνει το ίδιο συλλογικά μία ομάδα 100, 500 ή 1.000 πολιτών μέσω μιας πραγματικής Ενεργειακής Κοινότητας;

¹ <https://www.news247.gr/energia/to-plano-gia-meiosi-tis-timis-tis-ilektrikis-energeias-kata-30-eos-to-2029/>

Η συλλογική αυτοπαραγωγή μέσω έργων Virtual Net Billing ενεργειακών κοινοτήτων μπορεί να δώσει πρόσβαση στην ενεργειακή μετάβαση και στον πολίτη που δεν διαθέτει κατάλληλη στέγη, διαθέσιμο κεφάλαιο ή τη δυνατότητα εγκατάστασης δικού του φωτοβολταϊκού και μπαταρίας.

Αυτό είναι κρίσιμο για την κοινωνική διάσταση της ενεργειακής μετάβασης: **δεν αρκεί να δίνουμε τη δυνατότητα σε όσους μπορούν να επενδύσουν ατομικά. Πρέπει να δίνουμε και στους πολλούς τη δυνατότητα να επενδύουν και να ωφελούνται συλλογικά.**

Μέσω των Ενεργειακών Κοινοτήτων ευρείας βάσης, εκατοντάδες ή και χιλιάδες πολίτες μπορούν να συμμετέχουν σε κοινά έργα ΑΠΕ και να αποκτούν πρόσβαση σε φθηνότερη καθαρή ενέργεια, χωρίς να χρειάζεται ο καθένας να διαθέτει τη δική του στέγη ή οικόπεδο.

Η συλλογική λύση δεν είναι μια εναλλακτική “πολυτέλεια”. Σε πολλές περιπτώσεις μπορεί να είναι οικονομικά αποδοτικότερη, τεχνικά αποτελεσματικότερη και κοινωνικά δικαιότερη από την αποκλειστικά ατομική προσέγγιση.

2. Κοινή παραγωγή - κοινή αποθήκευση - κοινή διαχείριση

Το ίδιο ισχύει ακόμη περισσότερο για την αποθήκευση.

Εφόσον η Πολιτεία θεωρεί -ορθώς- την αποθήκευση βασικό εργαλείο για τη μείωση του ενεργειακού κόστους και την καλύτερη αξιοποίηση των ΑΠΕ, πρέπει να δημιουργηθεί ειδική δυνατότητα χρηματοδότησης, συστημάτων αποθήκευσης πραγματικών Ενεργειακών Κοινοτήτων.

Αντί για δεκάδες ή εκατοντάδες ανεξάρτητες μπαταρίες, μία Ενεργειακή Κοινότητα πρέπει να μπορεί, όπου αυτό αποδεικνύεται τεχνικά και οικονομικά αποδοτικότερο, να εγκαθιστά κοινή αποθήκευση και Σύστημα Ενεργειακής Διαχείρισης (Energy Management System - EMS) για την παραγωγή και κατανάλωση των μελών της.

Έτσι η Ενεργειακή Κοινότητα μπορεί να εξελιχθεί από απλό ιδιοκτήτη ενός φωτοβολταϊκού σε ενεργό φορέα διαχείρισης ενέργειας και ευελιξίας.

3. Οι Ενεργειακές Κοινότητες μπορούν να αποτελέσουν μέρος της λύσης για τα δίκτυα

Σήμερα το πρόβλημα του ηλεκτρικού χώρου αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια στην ανάπτυξη νέων έργων ΑΠΕ.

Όμως ένα συλλογικό έργο αυτοκατανάλωσης με αποθήκευση, ελεγχόμενη έγχυση, πρόβλεψη παραγωγής και κατανάλωσης και προηγμένο EMS δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται με τον ίδιο τρόπο με ένα έργο ανεξέλεγκτης έγχυσης στο δίκτυο.

Προτείνουμε να δημιουργηθεί ειδικό καθεστώς για πραγματικές Ενεργειακές Κοινότητες ευρείας βάσης, ώστε να μπορούν, έναντι συγκεκριμένων τεχνικών υποχρεώσεων περιορισμού της έγχυσης και παροχής ευελιξίας, να αποκτούν προτεραιότητα ή ειδική δυνατότητα σύνδεσης ακόμη και σε περιοχές με περιορισμένο ηλεκτρικό χώρο.

Δεν ισχυριζόμαστε ότι η ευρωπαϊκή νομοθεσία επιβάλλει μία τέτοια γενική προτεραιότητα, αν και την ενθαρρύνει. Την προτείνουμε ως εθνική πολιτική, επειδή μπορεί ταυτόχρονα να εξυπηρετήσει το δίκτυο και να επιτρέψει τη συμμετοχή περισσότερων πολιτών στην ενεργειακή μετάβαση.

4. Οι Ενεργειακές Κοινότητες μπορούν να κάνουν πολύ περισσότερα από την αυτοπαραγωγή ενέργειας

Η συζήτηση για τις Ενεργειακές Κοινότητες συχνά περιορίζεται στα φωτοβολταϊκά. Στην πράξη, όμως, το πεδίο δράσης τους είναι πολύ ευρύτερο.

Υπάρχει ήδη ενδιαφέρον από Ενεργειακές Κοινότητες για μεγαλύτερα έργα παραγωγής, ενώ άλλες αναπτύσσουν ή προετοιμάζουν υπηρεσίες που συνδέονται με τη διαχείριση της ζήτησης, την ευελιξία και την ενεργειακή αποδοτικότητα. Ενδεικτικά, υπάρχουν ήδη προσπάθειες για υπηρεσίες set point, όπως από την ΕΚΟΙΝ Ηλείων Επιχειρηματιών και την ΚΑΕ Αττικής, καθώς και υπηρεσίες demand response, όπως από τη Solarity.

Αυτό δείχνει ότι υπάρχει ήδη ένα ευρύ φάσμα δράσεων και τεχνογνωσίας μέσα στο οικοσύστημα των Ενεργειακών Κοινοτήτων. Με την κατάλληλη θεσμική και χρηματοδοτική στήριξη, οι δράσεις αυτές μπορούν να πολλαπλασιαστούν και να περάσουν από το επίπεδο μεμονωμένων πρωτοβουλιών για τα μέλη σε υπηρεσίες ευρείας κλίμακας.

5. Οι Ενεργειακές Κοινότητες πρέπει να συμμετέχουν και στην εξοικονόμηση

Το ίδιο ερώτημα τίθεται για τα προγράμματα τύπου “Εξοικονομώ” και για τα νέα προγράμματα ενεργειακής αναβάθμισης. Γιατί μία πραγματική Ενεργειακή Κοινότητα να μην μπορεί να λειτουργεί, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις και ελέγχους, ως φορέας συγκέντρωσης, οργάνωσης και υλοποίησης παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης για τα μέλη της;

Να μπορεί δηλαδή να συνδυάζει παραγωγή, αυτοκατανάλωση, αποθήκευση, εξοικονόμηση, αντλίες θερμότητας, έξυπνη διαχείριση φορτίων και άλλες παρεμβάσεις σε ένα ενιαίο ενεργειακό σχέδιο για εκατοντάδες πολίτες.

Ήδη τουλάχιστον τρεις Ενεργειακές Κοινότητες -ο Υπερίων στην Αθήνα, η Κοινέργεια στα Ιωάννινα και η Βροντάδος στη Χίο- έχουν ξεκινήσει να σχεδιάζουν και να υλοποιούν συμμετοχικές ανακαινίσεις κλίμακας. Η εμπειρία αυτή δημιουργεί τις προϋποθέσεις ώστε σύντομα να μπορούν να προσφέρουν ολοκληρωμένες υπηρεσίες ανακαίνισης και ενεργειακής αναβάθμισης τόσο στα μέλη τους όσο και σε ευρύτερες ομάδες πολιτών.

Το ζητούμενο είναι οι Ενεργειακές Κοινότητες να μπορούν να λειτουργήσουν ως φορείς που συγκεντρώνουν τη ζήτηση, οργανώνουν τις παρεμβάσεις και προσφέρουν οικονομίες κλίμακας στους πολίτες.

Ζητούμε, συνεπώς, να εξεταστεί θεσμικά η δυνατότητα αυτή και οι Ενεργειακές Κοινότητες να μην αποκλείονται από ρόλους που ανατίθενται σήμερα σε παρόχους ή άλλους ενεργειακούς φορείς, όταν μπορούν να τους ασκήσουν με τις απαιτούμενες τεχνικές και οικονομικές εγγυήσεις.

Και εδώ υπάρχει μία ιδιαίτερα σημαντική κοινωνική διάσταση: **οι συλλογικές λύσεις μπορούν να κάνουν την ενεργειακή αναβάθμιση προσβάσιμη και σε ευάλωτα νοικοκυριά, αντί να αφήνουν κάθε νοικοκυριό**

να αντιμετωπίζει μόνο του το κόστος, την τεχνική πολυπλοκότητα και τη γραφειοκρατία της ενεργειακής μετάβασης.

6. Τηλεθέρμανση και κυκλική οικονομία

Οι συλλογικές λύσεις δεν περιορίζονται στον ηλεκτρισμό.

Ενεργειακές Κοινότητες μπορούν να αναπτύσσουν αποδοτικά συστήματα τηλεθέρμανσης και έργα που συνδυάζουν ΑΠΕ, βιομάζα, βιοαέριο, αξιοποίηση θερμότητας και οργανικών υπολειμμάτων. Συμβαίνει ήδη στην Κρήτη από τη Μινώα Ενεργειακή Κοινότητα.

Έτσι ένα αγροτικό ή οργανικό υπόλειμμα μπορεί να μετατρέπεται σε ηλεκτρισμό και θερμότητα και το υπόλειμμα της επεξεργασίας σε εδαφοβελτιωτικό ή κομπόστ.

Πρόκειται για πραγματική κυκλική οικονομία, με ταυτόχρονη μείωση του ενεργειακού κόστους, της εξάρτησης από εισαγόμενους ενεργειακούς πόρους και της έκθεσης των τοπικών κοινωνιών στις διεθνείς διακυμάνσεις των τιμών.

7. Υπάρχει πλέον σαφές ευρωπαϊκό πλαίσιο

Το άρθρο 22 της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 αναγνωρίζει ρητά στις Κοινότητες Ανανεώσιμης Ενέργειας δικαιώματα παραγωγής, κατανάλωσης, αποθήκευσης, πώλησης και διαμοιρασμού ανανεώσιμης ενέργειας και απαιτεί από τα κράτη μέλη τη δημιουργία ευνοϊκού πλαισίου για την προώθηση και διευκόλυνση της ανάπτυξής τους.

Παράλληλα, το άρθρο 15α της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/944, όπως τροποποιήθηκε, κατοχυρώνει το δικαίωμα ενεργειακού διαμοιρασμού και προβλέπει δυνατότητες διαχείρισης ευέλικτων φορτίων, παραγωγής και αποθήκευσης.

Η δε Οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 εντάσσει την αποδοτική τηλεθέρμανση και τηλεψύξη στον ευρωπαϊκό σχεδιασμό ενεργειακής απόδοσης.

Γι' αυτό προκαλεί προβληματισμό το γεγονός ότι, παρά τη διαδοχική νομοθέτηση και τα νέα χρηματοδοτικά προγράμματα των τελευταίων ετών, ο θεσμός των Ενεργειακών Κοινοτήτων δεν έχει αποκτήσει στην πράξη την κεντρική και λειτουργική θέση που μπορεί και πρέπει να έχει σε μια κοινωνικά δίκαιη ενεργειακή μετάβαση.

8. Ζητούμε μία ουσιαστική αλλαγή κατεύθυνσης

Ζητούμε ο νέος οδικός χάρτης του ΥΠΕΝ να περιλάβει ρητά:

- τη συλλογική αυτοπαραγωγή Virtual Net Billing μέσω ενεργειακών κοινοτήτων,
- την κοινή αποθήκευση και τα κεντρικά Συστήματα Ενεργειακής Διαχείρισης (EMS) των Ενεργειακών Κοινοτήτων,
- ειδικά εργαλεία χρηματοδότησης πραγματικών Ενεργειακών Κοινοτήτων ευρείας βάσης,
- ειδική αντιμετώπιση του ηλεκτρικού χώρου για συλλογικά έργα που αποδεδειγμένα μειώνουν την επιβάρυνση του δικτύου,
- δυνατότητα συμμετοχής των Ενεργειακών Κοινοτήτων στην οργάνωση και υλοποίηση προγραμμάτων

εξοικονόμησης για τα μέλη τους,

- στήριξη συλλογικών έργων τηλεθέρμανσης, βιοενέργειας και κυκλικής οικονομίας,
- δυνατότητα ανάπτυξης υπηρεσιών ευελιξίας, διαχείρισης ζήτησης και ενεργειακών υπηρεσιών από τις Ενεργειακές Κοινότητες,
- αντικειμενική αξιολόγηση κάθε μέτρου με βάση το δημόσιο όφελος ανά ευρώ ενίσχυσης και ανά πραγματικό ωφελούμενο.

Κύριε Υπουργέ,

η νέα πολιτική για φθηνότερη ενέργεια αποτελεί ευκαιρία να επανέλθουν οι Ενεργειακές Κοινότητες στον πραγματικό τους ρόλο.

Δεν ζητούμε ειδική μεταχείριση επειδή ονομαζόμαστε Ενεργειακές Κοινότητες. Ζητούμε να δοθεί στους πολίτες η δυνατότητα να κάνουν **συλλογικά** όσα σήμερα σχεδιάζεται να κάνουν ατομικά - και, όπου η συλλογική λύση αποδεικνύεται οικονομικότερη, αποτελεσματικότερη και κοινωνικά δικαιότερη, να μπορεί να επιλέγεται και να ενισχύεται.

Γιατί “προσιτή ενέργεια για όλους” δεν μπορεί να σημαίνει μόνο ότι περισσότεροι άνθρωποι θα μπορούν να βάλουν ένα φωτοβολταϊκό στη στέγη τους.

Πρέπει να σημαίνει ότι και εκείνοι που **δεν έχουν στέγη, κεφάλαιο ή τη δυνατότητα να επενδύσουν μόνοι τους** θα μπορούν να συμμετέχουν στην παραγωγή και στη διαχείριση καθαρής ενέργειας.

Και αυτό ακριβώς μπορούν να προσφέρουν οι Ενεργειακές Κοινότητες: έναν τρόπο ώστε η ενεργειακή μετάβαση να μην είναι υπόθεση του καθενός ξεχωριστά, αλλά μια συλλογική διαδικασία στην οποία συμμετέχουν και ωφελούνται οι πολίτες και οι τοπικές κοινωνίες.

Η ενεργειακή μετάβαση δεν πρέπει να αφήσει κανέναν και καμία πίσω. Οι Ενεργειακές Κοινότητες μπορούν να είναι ένας από τους βασικούς μηχανισμούς για να γίνει αυτό πράξη.

Με εκτίμηση,

Για τη ΔΕΣΜΗ Ενεργειακών Κοινοτήτων Ελλάδας
Η Πρόεδρος Σάντυ Φαμελιάρη